

İKTİSADİ GELİŞME AÇISINDAN GİRİŞİMCİLİK KÜLTÜRÜ: SİVAS, TOKAT VE AMASYA İLLERİNDE BİR UYGULAMA*

Yunus Emre BİROL

Araş. Gör., Cumhuriyet Üniversitesi
İİBF, İktisat Bölümü
yebirol@hotmail.com

Merve TUNCAY

Yard. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi
İİBF, Bankacılık ve Finans Bölümü
tuncaymerve@yahoo.com

Halil İbrahim KAYA

Araş. Gör., Cumhuriyet Üniversitesi
İİBF, İktisat Bölümü
halilkaya@cumhuriyet.edu.tr

Geliş Tarihi: 10.02.2014

Kabul Tarihi: 29.05.2014

ÖZ

Ekonomik kalkınma konusunda önemli bir pozisyonda yer alan girişimcilerin içinde buldukları kültürel ortam ile birlikte ele alınması 'girişimcilik kültürü' kavramını ortaya çıkarmıştır. Bu kavram ile girişimcinin yaşadığı toplumun kültürel boyutlarının girişimcinin risk alma güdüsüne olan etkileri araştırılmaktadır. Günümüz ekonomilerinin en önemli unsurlarından biri olarak gösterilen girişimciler, buldukları toplumda üretimin artmasında, dolayısıyla da istihdamın sağlanmasında etkili bir rol oynamaktadırlar. Girişimciler, teknolojik yeniliklerle beraber üretim faktörlerini, risk alma becerilerini kullanarak bir araya getiren kişilerdir. Böylece, iktisadi kaynakların düşük verimli alanlardan yüksek verimli alanlara kanalize edilmesini sağlamaktadırlar. Bu çalışmada, iktisadi gelişme bakımından girişimciliğin rolü incelenmiştir. Analiz kapsamında, Sivas, Tokat ve Amasya illerinde faaliyet gösteren 137 işletmenin verileri anket tekniği ile toplanarak, bu iller arasında girişimcilik kültürü açısından farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Anket verileri değerlendirildiğinde, Sivas ve Tokat illerinin girişimcilik kültürü açısından benzer niteliklere sahip olduğu, Amasya ilinin ise diğer iki ile nispeten çeşitli farklılıklar taşıdığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler:Girişimcilik, Girişimcilik Kültürü, Sivas, Tokat, Amasya.

* Bu çalışma, 10-12 Ekim 2011 tarihlerinde düzenlenen 3. Uluslararası İstanbul İktisatçılar Zirvesi'nde sözlü olarak sunulan ve bildiriler kitabında basılan bildirinin gözden geçirilmiş ve düzenlenmiş halidir.

ENTREPRENEURSHIP CULTURE IN TERMS OF ECONOMIC DEVELOPMENT: A STUDY IN THE PROVINCES OF SİVAS, TOKAT AND AMASYA

ABSTRACT

The concept of "entrepreneurship culture" has evolved when entrepreneurs being at an important position in economic development and the environment in which entrepreneurs are involved handled together. Effects of the cultural dimensions of a society in which an entrepreneur lives on risk-taking motives of entrepreneurs are investigated within this concept. As one of the most important components of today's economic environment, entrepreneurs undertake an effective role in development of production and therefore employment possibilities. Entrepreneurs are those joining technological innovations and production factors together by using their risk taking skills. Hence, they ensure economic resources moving from low productive areas to those of high productive areas. The purpose of this study is to examine the role of entrepreneurship in terms of economic development. Within the scope of the analysis, data of 137 firms operating in the provinces of Sivas, Tokat and Amasya are collected through survey method and existence of any difference in entrepreneurship culture between these provinces are analyzed. Results of the analysis indicate that the provinces of Sivas and Tokat depict similar values in terms of entrepreneurship culture while the entrepreneurs in Amasya have relatively different values.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurship Culture, Sivas, Tokat, Amasya.

GİRİŞ

Girişimci, girişimcilik ve girişimcilik kültürü kavramları son yıllarda önemle üzerinde durulan kavramlar olarak akademisyenlerin ve araştırmacıların ilgisini çeken konuların başında gelmekte ve literatürde yoğun bir şekilde tartışılmaktadır. Girişimciliğin iktisadi gelişme üzerinde önemli etkilerinin olduğunun kabul edilmesi, bu kavramlara olan ilginin artmasının en temel nedeni olarak ifade edilebilir. Bu bağlamda, girişimciliğin az gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerin gelişmişlik seviyelerinin artırılmasında, gelişmiş ekonomilerin ise gelişmişlik seviyelerinin korunması ve daha üst seviyelere taşınmasında önemli bir fonksiyonu yerine getirdiği söylenebilir.

Günümüz ekonomilerinin en önemli unsurlarından biri olarak gösterilen girişimciler, sahip oldukları risk alma becerileri ile fırsatları ve yenilikleri takip ederek, üretim faktörlerini bir araya getirip, toplumun ekonomik gelişmişlik seviyesine etki etmekle beraber, iktisadi kaynakların etkin bir şekilde kullanılması anlamında da önemli bir görevi yerine getirmektedirler. Bu yönüyle girişimcilerin, üretimin

ve dolayısıyla da istihdamın artırılmasında büyük bir öneme sahip olduğu ve günümüz ekonomileri açısından değerli bir kaynak olduğu söylenebilir. Öyle ki, ülke ekonomilerinin rekabet gücü, sahip oldukları girişimcilik sistemi, girişimcilik politikaları ve stratejileri ile yakından ilişkilidir (Emre, 2007, s.1). Girişimcilik, ekonomik yönünün ötesinde toplumsal, kültürel ve politik dinamikleri olan bir kavramdır. Bundan dolayı, son yıllarda girişimcilik üzerine yapılan araştırmalarda toplumsal ve kültürel unsurların ön plana çıktığı görülmektedir (Aytaç, 2006, s.140).

Girişimciler, küreselleşen ekonomilerin en önemli yapı taşı olarak nitelendirilebilir. Girişimciler tarafından kurulan her bir yeni işletmenin, geleceğin çokuluslu şirketlerinin oluşmasına katkı sağlayarak, temelinde ekonomik gerekçelerin yer aldığı birçok sorunun yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde çözülmesinde stratejik bir görevi üstlenebileceğini söylemek mümkündür.

En basit tanımıyla, 'girişimci' risk alan kişidir. Girişimcinin risk alma tercihiinde birçok faktörün yanı sıra, belki de diğerlerine nazaran daha önemli bir faktörün varlığı dikkat çekmektedir. Bu faktör, gelenek, görenek ve ahlâki değerleri kapsayan kültür olgusudur. Kültür olgusu; aile, eğitim, çevre, sosyal ve siyasi ortam gibi birçok unsur ile etkileşim halinde bulunmaktadır. Ekonomik kalkınmanın itici güçlerinden biri olarak ifade edilen girişimcilerin içinde buldukları kültürel ortam ile ele alınmaları 'girişimcilik kültürü' kavramını ortaya çıkarmıştır. Bu kavram ile toplumun değer yargılarının kültürel boyutlarının girişimcinin risk alma güdüsüne olan etkileri araştırılmaktadır. Kültürel ortamın, risk alma konusunda teşvik edici ve engelleyici olma gibi iki uç nokta arasında girişimcileri etkilemesi, girişimcilik kültürünün iller, bölgeler ve ülkeler arasında farklı özellikler taşımasını mümkün kılmaktadır.

Bu çalışma ile girişimcilik kültürünün Sivas, Tokat ve Amasya illerindeki durumunun araştırılması amaçlanmıştır. Çalışma, teorik ve uygulama olmak üzere iki ana kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda girişimcilik ve girişimcilik kültürü kavramları tanıtılmış, ikinci kısımda ise söz konusu illerde uygulanan anketlerin sonuçları değerlendirilmiştir.

1. TEORİK ÇERÇEVE

1.1. Girişimci ve Girişimcilik Kavramı

Ekonomi literatüründe ilk kez Fransız ekonomist ve yazar Richard Cantillon tarafından kullanılan (Tikici ve Aksoy, 2009, s.6)

girişimci kavramı, 'entreprende' kelimesinden türetilmiş olup 'üstlenmek' anlamına gelmektedir (Arıkan, 2002, s.27). Girişimci ve girişimcilik kavramları ile ilgili yapılmış farklı tanımlar bulunmaktadır. Bu farklılıklar kavramın ekonomik, sosyolojik ve psikolojik yaklaşım ile ele alınmasından kaynaklanmaktadır (Ercan ve Gökdeniz, 2009, s.67). İktisadi açıdan girişimci kısaca, arz ve talebi yönlendiren ve pazar arayan kişi olarak nitelendirilebilir (Aytaç, 2006, s.141). Üretim faktörlerinin dördüncüsü olarak tanımlanan girişimci, üretim sürecinde riski üstlenen ve kâr sağlamak amacıyla diğer üretim faktörlerini insan ihtiyaçlarına göre bir araya getiren taraf olarak karşımıza çıkmaktadır (Emre, 2007, s.9). Karabulut'a göre (2009); girişimci, amaç ve beklentilerine ulaşmak amacıyla ölçülebilir bir riske katlanarak kendi işini kuran ve bu işin sürekliliğini sağlamaya çalışan kişidir. Dolayısıyla bir girişimci amaçlarına ulaşmak için başarılı olmak, işini büyütmek, ailesinin geçimini sağlamak ve toplumdaki saygınlığını korumak durumundadır (Karabulut, 2009, s.332). Daha geniş tanımla girişimci, bir mal ya da hizmeti üretmek ve pazarlamak için kendisine ait ya da başka kişi veya kurumlardan sağladığı sermaye ile üretim faktörlerini bir araya getiren, bu faaliyeti yaparken ortaya çıkacak kâr veya zararı göze alan kişidir (Dinçer ve Fidan, 1999, s.16). Bu süreç boyunca girişimcilerin toplumun ihtiyaçlarını karşılamak üzere, üretim faktörlerini yeni mal ve hizmetlere dönüştürürken aslında toplumun refah seviyesine katkıda buldukları ve topluma yenilik getirdikleri görülmektedir.

Girişimcilik ise, ortaya çıkan fırsatlardan yararlanmak veya yeni fırsatlar yaratmak amacıyla, hizmet ya da ürün üretmek için üretim faktörlerini örgütleyebilme kabiliyeti ile risk alma yeteneği olarak tanımlanabilir (Çetin, 1996, s.29). Başka bir tanım ile girişimcilik, girişimcilerin risk alma, fırsatları kovalama, hayata geçirme ve yenilik yapma süreçlerinin tümüne verilen bir ad olarak ifade edilebilir (Çetindamar, 2002, s.34).

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere girişimcilik, risk altına girmeyi, üretim faktörlerini temin etmeyi ve bunları etkin bir şekilde kullanmayı gerektiren, sermaye büyüklüğü ya da işletme ölçeğinden ziyade, fırsatları erken görebilen, tetikte bir şuur ile makul riskleri almaktan çekinmeyen ve cesaret duygusunun ön plana çıktığı bir süreçtir (Ercan ve Gökdeniz, 2009, s.67). Girişimcilik süreci sadece bir işletmenin faaliyete başlatılması anlamında değil, işletme faaliyetlerinin sonraki her aşamasında da rekabet avantajı sağlayabilmesi yönüyle önem taşımaktadır (Erbatu, 2008, s.6).

1.2. Girişimcilik Kültürü

Kültür, toplumdaki bireylerin ortak nitelikleri olup, kişiden kişiye aktarılan öğrenilmiş bir yaşam biçimidir (Aytaç ve İlhan, 2007, s.107). Sosyal bir kavram olan girişimcilik, kültür ögesini oluşturan gelenek, görenek ve ahlâki değerler ile iç içedir. Girişimcilik olgusunu toplumun sosyo-kültürel ortamından bağımsız olarak değerlendirmek mümkün değildir. Girişimcilerin, toplum içerisinde aldıkları eğitimden aile ortamına, arkadaş çevresinden siyasi ortama kadar birçok unsurdan etkilenmesi muhtemeldir (Güney ve Nurmakhmatuly, 2007, s.69-70).

Kimi toplumlarda girişimcilik konusunda yüksek performans görülürken, kimi toplumlarda tam tersi durumla karşılaşılabilmesi, sosyal bilimciler için kültürün bu konudaki etkisinin araştırılması ihtiyacını doğurmuştur. Toplum doğasının bir özelliği olarak kendini gösteren girişimcilik unsuru, içinde bulunulan toplumun yapısı, değerleri ve norm sistemlerinden doğrudan etkilenmektedir (Aytaç, 2006, s.139). Ancak girişimcilik kültürü doğası gereği kendiliğinden ortaya çıkmamakta, temelini aile kültüründen almakta ve faaliyet alanında yer alan girişimcilerin ve işletmelerin artmasıyla kendini göstermektedir. Bu doğrultuda, duyulan ihtiyaçla birlikte geliştirilen politika ve stratejiler sonucu, girişimcilere bir misyon ve vizyon yükleyecek girişimcilik kültürü gelişebilmektedir (Akşit, 2003, s.10).

Kültür ile girişimcilik arasındaki ilişki ele alınırken hangi tür kültürlerin girişimciliğe destek verdikleri, hangilerinin engelleyici etkilere sahip oldukları hususu önemlidir. Örneğin girişimciliği ve risk almayı teşvik eden bir kültür ile risk almayı teşvik etmeyen veya başarısızlığı itibar kaybı olarak gören kültürler arasında, yeni bir işletmenin kurulmasına karar verilmesi noktasında çeşitli farklılıklar ortaya çıkabilir. Kimi kültürler girişimciliği baskımlarken, kimileri de girişimciliğin önünü açıcı bir tutum sergilemektedirler (Aytaç, 2006, s.154-156). Aytaç (2006), bir toplumun erkek veya dişi kültür özelliklerine sahip olmasının da girişimcilik değerleri üzerinde etkili olduğunu aktarmaktadır. Buna göre; daha materyalist eğilimli olan erkek kültürlerde girişimcilik özelliği kendini daha fazla göstermektedir (Aytaç, 2006, s.139).

Girişimci için kültür, işletmenin kuruluş amacını ve faaliyetlerini etkileyen inançlar, değerler ve bireyler arası ilişkiler bütünüdür. Girişimcilik kültürü ise, girişimciye yeni bir statü veren, yaptıklarını ödemeyi garanti eden, başkalarının kendisine iş imkânları yaratmasını beklemek yerine başkaları için iş imkânları

yaratan, yepyeni bir neslin yetişmesine olanak sağlayan bir kültürdür (Çelik ve Akgemci, 1998, s.29-31).

Girişimciliğe değer vermeyen toplumlarda sağlam bir girişimci damarının oluşması olanaksızdır. Girişimcilik kültürünün geliştiği toplumlar ise kişisel başarı, güven ve kişisel bağımsızlık odaklıdırlar. Ayrıca, esnek otorite ilişkileri, çalışma kültürü, dinamizm, yüksek kâr elde etme güdüsü, zamanı etkin kullanma, rasyonel hareket etme, rekabetçi olma, risk alma, yenilik arayışında olma, yaratıcı kapasiteye sahip olma, verimlilik gözetme ve farklılık algısının yüksek olması gibi çeşitli özelliklere de sahip olmaları nedeniyle üretkenlik kapasiteleri oldukça yüksektir (Aytaç ve İlhan, 2007, s.117).

Kültürün girişimcilik üzerine olan etkileri yapılan birçok araştırmaya konu olmuştur. Toplum içerisinde kültürün bir ögesi olarak değer yargılarının insanları işletme kurmaya ve risk almaya yöneltmesi girişimcilik kültürü olarak algılanabileceği gibi, mevcut bir işletmenin sürekli olarak kendisini yenilemeye çalışması, tüketiciye sürekli olarak daha iyi olanaklarla mal ve hizmet sunma çabası içerisinde olması da girişimcilik kültürü kapsamında ele alınabilir (Cabar, 2006, s.16).

2. UYGULAMA

2.1. Araştırmanın Metodolojisi

Bu çalışmada, Sivas, Tokat ve Amasya illerindeki işletmelere iktisadi gelişme açısından girişimcilik kültürünü değerlendirmek üzere anket çalışması uygulanmıştır. Bu şehirlerin seçilme nedeni, aynı bölge içerisinde yer almamakla beraber, kendi aralarında komşu olmaları ve kültürel olarak benzer özellikler taşımalarıdır. Dolayısıyla seçilen iller üzerinden yürütülen bu çalışmada, girişimcilik kültürü açısından anlamlı bulgulara erişileceği düşünülmektedir. Sivas, Tokat ve Amasya illerinde, iktisadi gelişmişlik yönünden girişimcilerle ilgili genel bilgileri toplamak, bu kişilerin dünyadaki ve Türkiye'deki girişimcilik hareketlerine bakışlarını ve girişimcilik kültürlerini değerlendirmek, araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır. Çalışmada, iktisadi gelişme açısından girişimcilik kültürünün incelenen şehirler arasında anlamlı bir farklılık taşıyıp taşımadığının ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın evreni, Sivas, Tokat ve Amasya illerindeki Ticaret ve Sanayi Odalarına kayıtlı işletmelerdir. Araştırma kapsamında kendi işini kurmuş ve işletiyor olan girişimcilere

'gözlem altında anket tekniği' uygulanmıştır. Örneklem ise, söz konusu illerde kolayda örnekleme yöntemiyle seçilmiş 150 işletmeden oluşmaktadır. 09.08.2011-14.09.2011 tarihleri arasında, 150 işletmeye dağıtılmış olan anketlerin 137'si incelemeye uygun görülmüştür.

Öncelikli olarak, araştırma kapsamında bir literatür taraması yapılarak, benzer çalışmalardan hareketle çalışmanın anket soruları hazırlanmıştır. Anket sorularının hazırlanmasında, Emsen, İrmiş ve Deliktaş (2002 ve 2003) tarafından iki bölüm halinde yayımlanmış olan 'İktisadi Gelişmede Girişimciliğin Rolü - Karşılaştırmalı Bir Analiz: Erzurum - Denizli' adlı makalelerden faydalanılmıştır.

Anket, 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; işletmeler ve girişimcilerle ilgili genel bilgilerin tespitine yönelik 9 soru, ikinci bölümde ise girişimcilik kültürüne ilişkin tespitlerin yapılmasına yönelik çoktan seçmeli 7 soru bulunmaktadır. Anket soruları işletme yöneticilerine şahsen ulaştırılmış ve aynı yolla geri toplanmıştır. Anket sonuçları SPSS 18 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. İşletmelere ilişkin genel bilgilerin frekans dağılımları belirlendikten sonra, çalışmaya güvenilirlik analizi, faktör analizi ve diğer analiz testleri uygulanmıştır. Araştırma kapsamında araştırılan hipotezler aşağıda listelenmiştir:

Hipotez 1: Sivas ve Tokat illeri arasında girişimcilik kültürü açısından bir farklılık vardır.

Hipotez 2: Sivas ve Amasya illeri arasında girişimcilik kültürü açısından bir farklılık vardır.

Hipotez 3: Amasya ve Tokat illeri arasında girişimcilik kültürü açısından bir farklılık vardır.

Hipotez4: Sivas, Amasya ve Tokat illeri arasında faaliyet gösterilen pazarlar açısından bir farklılık vardır.

Hipotez 5: Doğum yeri açısından girişimcilik kültürü konusunda bir farklılık vardır.

Hipotez 6: Eğitim durumu açısından girişimcilik kültürü konusunda bir farklılık vardır.

2.2. Araştırmanın Bulguları

Bu bölümde, araştırma kapsamında ele alınan işletmelerle ilgili genel bilgiler ile girişimciliğe ilişkin faktörlerin frekans dağılımları ve analiz testlerinin sonuçları yer almaktadır.

2.2.1.Genel Bilgiler

Araştırma kapsamında değerlendirilen 137 işletmenin %35,0'i Sivas ilinde, %35,8'i Tokat ilinde, %29,2'si ise Amasya ilinde faaliyet göstermektedir. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunu erkek girişimciler (%88,3) oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan girişimciler ağırlıklı olarak lise düzeyinde (%43,8) eğitilmiş olup, bunu sırasıyla üniversite (%22,6) ve ilköğretim mezunları (%21,2) takip etmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Girişimcilerin Demografik Özellikleri

Sorular	Değişkenler	Sivas		Tokat		Amasya		Toplam	
		Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)
Cinsiyet	Erkek	42	30,7	47	34,3	32	23,4	121	88,4
	Kadın	6	4,4	2	1,5	8	5,8	16	11,7
Doğum Yeriniz	Köy	10	7,3	6	4,4	3	2,2	19	13,9
	Kasaba	1	0,7	0	0	3	2,2	4	2,9
	İlçe	4	2,9	8	5,8	13	9,5	25	18,2
	İl Merkez	30	21,9	34	24,8	21	15,3	85	62
	Başka İl	3	2,2	1	0,7	0	0	4	2,9
Eğitim Durumunuz	İlköğretim	7	5,1	8	5,8	14	10,2	29	21,1
	Lise	21	15,3	22	16,1	17	12,4	60	43,8
	Meslek YO	5	3,6	3	2,2	6	4,4	14	10,2
	Üniversite	13	9,5	15	10,9	3	2,2	31	22,6
	Diğer	2	1,5	1	0,7	0	0	3	2,2
Kaç Yıldır Kendinize Ait Bir İşletmeye Sahipsiniz?	1-5	12	8,8	20	14,6	23	16,8	55	40,2
	6-10	11	8	11	8	10	7,3	32	23,3
	11-20	16	11,7	10	7,3	6	4,4	32	23,4
	21-30	7	5,1	6	4,4	1	0,7	14	10,2
	31 üstü	2	1,5	2	1,5	0	0	4	3

Doğum yeri bakımından büyük çoğunluğun il merkezinde doğduğu (%62,0), en az kısmın ise kasaba (%2,9) ve başka ilde doğup (%2,9) ilgili ilde faaliyet gösterdiği görülmektedir. Girişimcilerin çoğunluğunun, 1-5 yıldır (%40,1), şahıs işletmesi türünde (%66,4), tekstil/deri (%19,7) ve gıda (%17,5) sektörlerinde faaliyet gösteren ve 10'dan az eleman çalıştırılan (%80,3) küçük işletmelere sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Amasya ilindeki işletmelerin ulusal ve uluslararası pazarlarda faaliyetleri bulunmazken, üç ildeki işletmelerin ağırlıklı olarak yerel pazarlarda (%86,1) faaliyet gösterdiği görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Araştırmaya Katılan İşletmelere Ait Genel Bilgiler

Sorular	Değişkenler	Sivas		Tokat		Amasya		Toplam	
		Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)
İşletmenizin Yasal Türü	Şahıs İşletmesi	17	12,4	37	27	37	27	91	66,4
	Limited Şirket	25	18,2	12	8,8	3	2,2	40	29,2
	Anonim Şirket	4	2,9	0	0	0	0	4	2,9
	Kollektif Şirket	2	1,5	0	0	0	0	2	1,5
İşletmenizin Faaliyet Gösterdiği Alan	Tekstil/ Deri	7	5,1	11	8	9	6,6	27	19,7
	Ağaç ve Ağaç Ürünleri	5	3,6	0	0	3	2,2	8	5,8
	Gıda	7	5,1	11	8	6	4,4	24	17,5
	Metal İşleri	5	3,6	4	2,9	5	3,6	14	10,1
	Taşa Toprağa Dayalı Sanayi	7	5,1	1	0,7	1	0,7	9	6,5
	Elektrik/ Elektronik	6	4,4	4	2,9	4	2,9	14	10,2
	Otomotiv	3	2,2	4	2,9	3	2,2	10	7,3
	Hizmet	3	2,2	5	3,6	9	6,6	17	12,4
	Diğer	5	3,6	9	6,6	0	0	14	10,2
İşletmede Çalışan Eleman Sayısı	10'dan az	29	21,2	44	32,1	37	27	110	80,3
	10-25	13	9,5	3	2,2	3	2,2	19	13,9
	26-50	3	2,2	2	1,5	0	0	5	3,7
	51-99	3	2,2	0	0	0	0	3	2,2
Ürünlerinizin Yer Aldığı Pazarlar	Yerel Pazar	41	29,9	38	27,7	39	28,5	118	86,1
	Bölgesel Pazar	14	10,2	13	9,5	1	0,7	28	20,4
	Ulusal Pazar	8	5,8	3	2,2	0	0	11	8
	Uluslararası Pazar	2	1,5	4	2,9	0	0	6	4,4
Toplam		48	35	49	35,8	40	29,2	137	100

2.2.2. Girişimciliğe İlişkin Faktörler

İşletme yöneticilerinin girişimcilik kültürlerine ilişkin değerlendirmelerinin tespiti amacıyla yöneticilere çoktan seçmeli 7 soru sorulmuştur. Bu sorulardan elde edilen yanıtların illere göre dağılımı, Tablo 3'den Tablo 9'a kadar olan tablolarda ortaya konulmuştur.

Tablo 3. Kendi işinizi kurmada en etkili olan faktör hangisidir?

Seçenekler	Sivas		Tokat		Amasya		Toplam	
	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)
İş babamdan kaldığı için işe alışkındım	12	8,8	23	16,8	13	9,5	48	35,1
Daha önce bu işte ücretli olarak çalışmıştım	8	5,8	7	5,1	7	5,1	22	16
Bu faaliyet kolunda yüksek kazanç elde edildiğini gözlemledim	9	6,6	5	3,6	2	1,5	16	11,7
Farklı illerdeki yatırımı kendi ilimde gerçekleştirmek istedim	8	5,8	1	0,7	2	1,5	11	8
Başka iş sahası bulamadım	0	0	3	2,2	4	2,9	7	5,1
Geleceğimi daha çok bağımsız çalışmakta gördüm	6	4,4	10	7,3	10	7,3	26	19
Önceden yapılan yatırımların kolaylık sağlayacağını düşündüm	5	3,6	0	0	2	1,5	7	5,1
Toplam	48	35	49	35,8	40	29	137	100

İşletmecilerin kendi işlerini kurmalarında en etkili faktör olarak, en çok işin babadan kalması (%35,0) gösterilmiş olup en az başka iş sahası bulamadıkları (%5,1) ve ilde üretim sahasında önceden yapılan yatırımların kolaylık sağlayacağını düşündükleri için (%5,1) mevcut işlerini kurdukları görüşü işletmeciler tarafından belirtilmiştir. İş babadan kaldığı için ilgili iş koluna alışkın olanlar içerisinde ağırlığın Tokat ilinde (%16,8), farklı illerdeki bir yatırımı kendi ilinde değerlendirme düşüncesiyle mevcut işini kuranların en çok Sivas ilinde (%6,6) olduğu görülmektedir (Tablo 3). Bu sonuç katılımcıların iş kurmalarında risk almaktan ziyade işi yaparak öğrenmenin etkili olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan girişimciler, işletme kuruluşunda ilk sermayelerini çoğunlukla babalarından kalan miras yoluyla (%36,5) ve kendileri çalışarak (%27,0) temin etmişlerdir. Araştırmaya katılan girişimcilerden Amasya ilinde ilk sermayesini yurtdışında tasarruf ederek sağlayan bulunmazken, Tokat ilinde arazilerini satarak sermaye temin eden girişimci bulunmamaktadır (Tablo 4).

Tablo 4. İşletmenizi kurarken ilk sermayenizi nasıl temin ettiniz?

Seçenekler	Sivas		Tokat		Amasya		Toplam	
	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)
Babamdan kaldı	13	9,5	23	16,8	14	10,2	50	36,5
Arazilerimi sattım	5	3,6	0	0	4	2,9	9	6,5
Yurtdışında tasarruf ettim	4	2,9	3	2,2	0	0	7	5,1
Ortaklık kurdum	5	3,6	3	2,2	5	3,6	13	9,4
Kendim çalışarak kazandım	13	9,5	15	10,9	9	6,6	37	27
Devletten kredi aldım	3	2,2	1	0,7	6	4,4	10	7,3
Bankalardan kredi aldım	5	3,6	4	2,9	2	1,5	11	8
Toplam	48	35	49	35,8	40	29,2	137	100

Yabancı sermaye ile yapılacak ortaklık konusunda girişimciler çoğunlukla teknik bilgi sağlayacağı görüşünü (%30,7) ve pazar payını genişleteceği görüşünü (%25,5) belirtmişlerdir. Katılımcıların sadece %21,2'si yabancı sermaye ile ortaklığın ülke menfaatine olumsuz etki yapacağı görüşünü benimsemişlerdir. Bu görüşün en az Amasya ilinde (%2,2) desteklendiği görülmektedir (Tablo 5). Bu bağlamda katılımcıların çoğunluğunun yabancı sermaye ile ortaklık konusunda olumlu düşüncelere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 5. Yabancı sermaye ile yapılacak ortaklıklara ilişkin aşağıdaki görüşlerden hangisi size en uygundur?

Seçenekler	Sivas		Tokat		Amasya		Toplam	
	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)
Ülke menfaatine olumsuz etki yapar	16	11,7	10	7,3	3	2,2	29	21,2
Teknik bilgi sağlar	18	13,1	12	8,8	12	8,8	42	30,7
Pazar payını genişletir	7	5,1	21	15,3	7	5,1	35	25,5
Girdiye ulaşabilme kolaylığı sağlar	0	0	3	2,2	7	5,1	10	7,3
Çalışma verimliliğini yükseltir	7	5,1	3	2,2	11	8	21	15,3
Toplam	48	35	49	35,8	40	29,2	137	100

Girişimciler teşvik kredisi al(a)mama nedeni olarak en çok bu konuda bilgi sahibi olmamalarını (%25,5) gösterirlerken diğer seçeneğini işaretleyenlerin yarıdan fazlası sözlü ifadelerinde teşvik kredisi aldıklarını belirtmişlerdir (Tablo 6). Girişimciliğin yeniliklerin peşinde koşan, fırsatları takip eden doğası göz önüne alındığında, araştırmaya katılan girişimcilerin teşvik kredisi konusuna yeteri kadar ilgi göstermedikleri söylenebilir.

Tablo 6. Teşvik kredisi al(a)mama nedeniniz hangisidir?

Seçenekler	Sivas		Tokat		Amasya		Toplam	
	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)
Bilgi sahibi değildim	12	8,8	12	8,8	11	8	35	25,6
İşletmemin uygun olmadığını düşündüm	10	7,3	10	7,3	4	2,9	24	17,5
Yoğun bürokrasi engelleriyle karşılaştım	9	6,6	5	3,6	2	1,5	16	11,7
Maliyet yüksekliği nedeniyle alamadım	5	3,6	7	5,1	4	2,9	16	11,6
Siyasi çıkar ilişkilerine girmeme eğilimi dolayısıyla alamadım	2	1,5	4	2,9	5	3,6	11	8
Teşvik konusunda hiçbir ümidim olmadığı için almadım	2	1,5	3	2,2	4	2,9	9	6,6
Diğer	8	5,8	8	5,8	10	7,3	26	18,9
Toplam	48	35	49	35,8	40	29,2	137	100

Girişimciler ağırlıklı olarak finansman yetersizliği nedeniyle (%61,3) işletmelerini büyütemediklerini belirtirlerken bu konuda Amasya ilindeki girişimcilerin (%22,6) daha çok hemfikir olduğu görülmektedir. İşletmelerini büyütememe konusunda en az gösterilen sebep ise yenilikleri takip etme zorluğu (%1,5) olmuştur (Tablo 7).

Tablo 7. Size göre işletmenizi büyütememenizin önündeki engel hangisidir?

Seçenekler	Sivas		Tokat		Amasya		Toplam	
	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)
Finansman yetersizliği	26	19	27	19,7	31	22,6	84	61,3
Kalifiye eleman yetersizliği	6	4,4	6	4,4	6	4,4	18	13,2
Yenilikleri takip etme zorluğu	1	0,7	1	0,7	0	0	2	1,4
Büyümenin getirdiği riskler	6	4,4	3	2,2	1	0,7	10	7,3
Devlet politikaları (vergi vb.)	6	4,4	8	5,8	0	0	14	10,2
Pazarın sürekli değişmesi	3	2,2	4	2,9	2	1,5	9	6,6
Toplam	48	35	49	35,8	40	29,2	137	100

Katılımcıların %35,8'i devletin uyguladığı yanlış ceza vb. politikaların Türkiye'de girişimcilik ögesini engelleyen temel faktör olduğu görüşünü benimserken, bu konuda en az desteklenen görüş; %7,3 ile çekememe, kıskançlık vb. faktörlere bağlı nedenler olmuştur. Sosyo-kültürel sisteme bağlı bireysel gelişememe en az Amasya ilinde (%0,7) desteklenmiştir. Diğer yandan, 'iş hayatından kopuk eğitim (%17,5)' ve 'eğitim kurumlarının girişimcilik için yetersiz olması (%21,2)' birlikte ele alındığında katılımcıların büyük

çoğunluğunun (%38,7) girişimcilik konusunda eğitim faktörünü öne çıkardığını söylemek mümkündür (Tablo 8).

Tablo 8. Size göre Türkiye’de girişimcilik öğesini engelleyen faktör hangisidir?

Seçenekler	Sivas		Tokat		Amasya		Toplam	
	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)
Devletin uyguladığı yanlış ceza vb. politikalar	16	11,7	19	13,9	14	10	49	35,8
Sosyo-kültürel sisteme bağlı bireysel gelişememe	13	9,5	11	8	1	0,7	25	18,2
Eğitim kurumlarının girişimcilik için yetersiz olması	8	5,8	6	4,4	15	11	29	21,1
İş hayatından kopuk eğitim	6	4,4	11	8	7	5,1	24	17,5
Çekememe, kıskançlık vb. faktörlere bağlı nedenler	5	3,6	2	1,5	3	2,2	10	7,3
Toplam	48	35	49	35,8	40	29	137	100

Girişimciler, dünyada ve Türkiye’de girişimcilik konusunda en çok %40,9 ile dış piyasalara yönelik rekabetçi bir strateji ile başarılı olunacağı görüşünü desteklemişlerdir (Tablo 9).

Tablo 9. Dünyada ve Türkiye’de girişimcilikle ilgili aşağıdaki görüşlerden hangisi size en uygundur?

Seçenekler	Sivas		Tokat		Amasya		Toplam	
	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)	Fr.	(%)
Dünyaya yetişmemiz imkânsız	3	2,2	4	2,9	4	2,9	11	8
Dışa kapanırsak yetişebiliriz	9	6,6	4	2,9	2	1,5	15	11
Bizim iç piyasamız bize yeterli	5	3,6	4	2,9	5	3,6	14	10,1
Dünyaya rekabetle yetişebiliriz	14	10,2	12	8,8	15	10,9	41	29,9
Dış piyasalarda rekabetçi bir strateji ile başarılı oluruz	17	12,4	25	18,2	14	10,2	56	40,8
Toplam	48	35	49	35,8	40	29,2	137	100

Dünyaya yetişmenin imkânsız olduğu görüşünü destekleyenler %8,0’lik pay ile en az orana sahip olan grup olmuştur.

2.2.3. Analiz Testleri

Araştırma kapsamında Tablo 1’de ortaya konulan sorular bu kısımda ele alınmaktadır. Bu doğrultuda öncelikle anket sonuçlarından elde edilen verilere parametrik tekniklerin uygulanabilmesi için normallik ve homojenlik varsayımlarının (Kartal, 2006, s.16) test edilmesi gerekmektedir. Örneklem

büyüklüğü 30'un üzerinde olduğundan, verilere en uygun analiz türünün belirlenmesi amacıyla, normallik tespiti için, 'Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov' testi ve homojenlik tespiti için ise, 'Oneway Anova' testi uygulanmıştır. Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov (One-Sample Kolmogorov Smirnov Test) testi sonucunda girişimcilik kültürüne yönelik soruların hepsinde de Assymp. Sig. (anlamlılık) değeri 0,000 olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla, verilerin normal dağılıma uyduğunun iddia edildiği sıfır hipotezi reddedilmiştir. Verilerin normal dağılmadığı tespit edilmekle birlikte, büyük örneklem için, uygulamada normallikten ziyade önemsenen varsayım, verilerin homojen dağılması varsayımı olduğundan (Kartal, 2006, s.16), hangi tekniğin uygulanacağına homojenlik testinden sonra karar verilecektir. Verilerin homojenliğinin tespiti için uygulanan Oneway Anova testi sonucunda; 'işletmeyi büyütememenin önündeki engeller' dışındaki sorular için Test of Homogeneity of Variances tablosunun anlamlılık sütununda yer alan değerlerin 0,05'ten büyük olması, verilerin homojen olduğunun iddia edildiği sıfır hipotezinin reddedilememesine yol açmıştır. Söz konusu soru için sıfır hipotezi reddedilerek bu soruya verilen yanıtların homojen dağılmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 10).

Sonuç olarak, iktisadi gelişme açısından girişimcilik kültürünün tespitine yönelik yapılan bu çalışmada analiz verilerine parametrik bir teknik olan bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yalnızca, 'işletmeyi büyütememenin önündeki engeller' sorusu hem normallik hem de homojenlik koşulunu sağlamadığından bu soru açısından iller arası farklılık incelenirken non-parametrik bir teknik olan 'Kruskal Wallis' testi uygulanmıştır.

Bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizinin uygulanması ile amaçlanan, incelenen üç ilin ikişerli olarak kıyaslanarak girişimcilik kültürüne ilişkin faktörlerde bu şehirler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilmesidir. Girişimcilik kültürünün değerlendirilmesine yönelik yer alan çoktan seçmeli sorular ve seçenekleri Tablo 3- Tablo 9'da sırasıyla listelenmiştir. Analiz sonucunda elde edilen tablolardan büyük olanlara burada yer verilmeyecek sadece ilgili değerler açıklamalar dâhilinde belirtilecektir.

Tablo 10. Test of Homogeneity of Variances

	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
Kendi İşini Kurmada Etkili Olan Faktörler	1,806	2	134	0,168
İş Kurmada İlk Sermayenin Kaynağı	0,524	2	134	0,593
Yabancı Sermaye ile Yapılacak Ortaklıklara İlişkin Görüşler	2,296	2	134	0,105
Teşvik Kredisi Alamama Nedeni	1,395	2	134	0,251
İşletmeyi Büyütememenin Önündeki Engeller	14,552	2	134	0,000
Türkiye’de Girişimcilik Öğesini Engelleyen Faktörler	0,001	2	134	0,999
Dünyada ve Türkiye’de Girişimciliğe İlişkin Görüşler	0,511	2	134	0,601

Sivas-Tokat illerinde girişimcilik kültüründe bir farklılık olup olmadığına yönelik yapılan teste, girişimcilikle ilgili ‘işletmeyi büyütememenin önündeki engeller’ sorusu haricindeki 6 soruya verilen yanıtlar için, Group Statistics tablosundaki Mean sütununda ortalama olarak küçük farklılıklar tespit edilmekle birlikte, Independent Samples Test tablosundaki Sig. (2-tailed) sütunundaki değerlerin 0,05’ten büyük hesaplanması bu farklılıkların anlamlı olmadığını göstermiştir. Yani Sivas ve Tokat illeri arasında girişimcilik kültürüne yönelik faktörlerde, istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Sivas-Amasya illeri girişimcilik faktörleri açısından kıyaslandığında, Group Statistics tablosundaki Mean sütunundan elde edilen verilerde ortalama olarak farklılıklar olduğu görülmüştür. Independent Samples Test tablosundaki Sig. (2-tailed) sütunundaki 0,05’ten büyük hesaplanması bu farklılıkların anlamlı olmadığını göstermiştir. Yani Sivas ve Amasya illeri arasında girişimcilik kültürüne yönelik faktörlerde istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Tokat-Amasya illeri kıyaslandığında ise söz konusu faktörler açısından Group Statistics tablosundaki Mean sütunundan elde edilen verilerdeki farklılıkların sadece ‘yabancı sermaye ile yapılacak ortaklıklara ilişkin görüşler’ (sig.: 0,016) konusunda istatistiki olarak anlamlı olduğunu göstermiştir. Buna göre; yabancı sermaye ile yapılacak ortaklıklarla ilgili, Tokat ilindeki girişimciler ortalama olarak bu tip ortaklıkların teknik bilgi sağlayacağını düşünürlerken, Amasya ilindekiler pazar payını genişleteceğini düşünmektedirler.

Son olarak, 'işletmeyi büyütememenin önündeki engeller' konusundaki görüşler için uygulanan Kruskal-Wallis testi sonucunda hesaplanan 0,024 anlamlılık düzeyi (Tablo 11), bu üç şehir arasında bu görüş açısından anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.

Tablo11. Kruskal-Wallis Test Statistics

İşletmeyi Büyütememenin Önündeki Engeller	Chi-square	7,498
	df	2
	Asymp. Sig.	0,024

Buna göre, işletmeyi büyütememenin önündeki temel faktör olarak, Amasya ilindeki girişimciler ortalamada (mean rank: 56,35) finansman yetersizliğini görürlerken, Sivas (mean rank:74,05) ve Tokat (mean rank: 74,38) ilindekiler ortalamada kalifiye eleman yetersizliğini temel faktör olarak görmekte-dirler (Tablo 12).

Tablo 12. Kruskal-Wallis Test Ranks

İşletmeyi Büyütememenin Önündeki Engeller	Şehir	N	Mean Rank
	Sivas	48	74,05
	Tokat	49	74,38
	Amasya	40	56,35
	Total	137	

Sivas, Amasya ve Tokat illeri arasında faaliyet gösterilen pazarlar açısından farklılık olup olmadığının testi Kruskal-Wallis testi ile analiz edilmiştir. Test sonucunda, bu 3 ilde yerel (sig.: 0,026), bölgesel (sig.: 0,004) ve ulusal pazarlar (sig.: 0,014) açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık tespit edilirken uluslararası pazarlar açısından (sig.: 0,175) anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 13).

Üç il için Tablo 2'deki 'ürünlerinizin yer aldığı pazarlar' sorusuna verilen cevaplar yorumlandığında, anket verilerine göre uluslararası pazarlarda Sivas ve Tokat illerindeki girişimciler yer aldığından ve Amasya ilindeki girişimciler yer almadığından bu değerlerin istatistiki açıdan anlamlı bir fark olarak yorumlanması söz konusu değildir. Diğer yandan, aynı tablolara göre Sivas ve Tokat illerindeki girişimcilerin Amasya ilindeki girişimcilere göre bölgesel ve ulusal pazarda daha çok yer aldığı yorumu yapılabilir.

Tablo 13. Kruskal Wallis - Test Statistics

	Yerel Pazar	Bölgesel Pazar	Ulusal Pazar	Uluslararası Pazar
Chi-square	7,315	11,200	8,520	3,487
df	2	2	2	2
Asymp. Sig.	0,026	0,004	0,014	0,175

Doğum yeri açısından girişimcilik kültürü konusunda anlamlı bir farklılık olup olmadığını görmek üzere, karşılaştırmalı analizlerde yakın sonuçlar verdiği ve tüm faktör ve değişkenlerin aynı anda görülebilmesine olanak sağladığı için Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Bu test sonucunda elde edilen anlamlılık değerlerinin hepsinin de 0,05 değerinden büyük olması, doğum yeri bakımından girişimcilik kültürünün anlamlı olarak farklılaşmadığını göstermiştir. Aynı test ile girişimcilik kültüründe eğitim seviyesi açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Test sonucunda, yine anlamlılık değerlerinin 0,05'ten büyük olarak hesaplanması, eğitim faktörünün girişimcilik kültürü üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığının bir göstergesi olarak ifade edilebilir.

SONUÇ

Girişimcilik faktörü, toplumda risk olarak üretim faktörlerini bir araya getiren, böylece ekonominin gelişmişlik düzeyine katkıda bulunan önemli unsurlardan biri olarak dikkat çekmektedir. Dolayısıyla yerel, ulusal ve hatta uluslararası düzeyde stratejik kararlar alınırken girişimcilik unsuruna dair dinamiklerin belirlenmesi büyük önem arz etmektedir. Literatürde girişimcilik üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, toplumsal ve kültürel unsurların girişimcilik üzerine etkilerinin ele alındığı görülmektedir. Buradan hareketle bu çalışmada Sivas, Tokat ve Amasya illerinin iktisadi gelişmişlik açısından girişimcilik kültürlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, araştırma örneklemini Sivas, Tokat ve Amasya illerindeki Sanayi ve Ticaret Odalarına kayıtlı 137 işletme oluşturmaktadır. Katılımcıların 48'i Sivas, 49'u Tokat ve 40 tanesi Amasya ilinde faaliyet göstermektedir. Katılımcıların çoğunluğunu 1-5 yıldır (%40,1) kendi işletmesini çalıştıran, tekstil/deri (%19,7) ve gıda (%17,5) sektörlerinde yoğunlaşmış, 10'dan az işçi çalıştıran (%80,3), şahıs işletmelerine (%66,4) sahip, çalıştıkları il merkezinde doğmuş (%62,0) lise mezunu (%43,8), erkek (%88,3) girişimciler oluşturmaktadır.

Katılımcılar, çalıştıkları iş alanlarına babalarından kaldığı için alışkın olduklarını (%35,0) ve ilk sermayelerini babalarından kalan miras yoluyla (%36,5) temin ettiklerini belirtmişlerdir. Yabancı sermaye ile yapılacak ortaklık konusunda girişimciler çoğunlukla teknik bilgi sağlayacağı görüşünü (%30,7) ve pazar payını genişleteceği görüşünü (%25,5) belirtmişlerdir. Girişimcilerin %25,5'lik kısmı teşvik kredisi konusunda bilgi sahibi olmadıklarından bu krediden yararlanamadıklarını belirtmişlerdir. Finansman yetersizliği nedeniyle işletmelerini büyütemediklerini belirtenler (%61,3) bu konuda ağırlık sahibi olmuşlardır. Türkiye'de girişimcilik ögesini engelleyen temel faktör olarak devletin uyguladığı yanlış ceza vb. politikalar (%35,8) gösterilmiştir. Katılımcıların büyük bir kısmı, dış piyasalara yönelik rekabetçi bir strateji ile başarılı olunacağı (%40,9) görüşünü desteklemiştir.

Üç ilin girişimcilik kültürü açısından kıyaslanmasında uygulanan tek yönlü varyans ve Kruskal-Wallis testleri sonucunda, Tokat ve Amasya illeri arasında 'yabancı sermaye ile yapılacak ortaklık' konusunda istatistiki olarak anlamlı farklı düşüncelerin hâkim olduğu görülmektedir. Tokat ilindeki girişimciler yabancı ortaklığın teknik bilgi sağlayacağını düşünürlerken Amasya ilindekiler pazar payını genişleteceğini düşünmektedirler. Her iki ilde de yabancı ortaklık konusundaki bu müspet görüşler iki ildeki girişimcilerin küresel bazda düşündüklerini göstermektedir. Ayrıca, Sivas ve Tokat illerindeki katılımcıların kalifiye eleman yetersizliği nedeniyle Amasya ilindeki katılımcıların ise finansman yetersizliği nedeniyle işletmelerini büyütemedikleri görüşleri istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. Sivas ve Tokat illerindeki katılımcıların Amasya ilindekilere göre bölgesel ve ulusal pazarlarda daha çok yer aldığı ve Amasya ilindeki katılımcıların uluslararası pazarlarda yer almadığı görülmüştür. Dolayısıyla Amasya iline kıyasla Sivas ve Tokat illerinde uluslararası düzeyde girişimcilik anlayışının daha baskın olduğu düşünülmektedir. Her üç ilde de uluslararası pazarlara katılımın düşük düzeylerde olması bu illerdeki firmaların ölçeklerini küçük tutmalarına, dış piyasalarla rekabet güçlerinin zayıf kalmasına ve yatırımları için düşük maliyetle çalışma fırsatlarını kaçırmalarına yol açabilir. Son olarak, yapılan analizlerde girişimcilik kültürünün doğum yeri veya eğitim seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda, üç il için de girişimcilerin fırsatları ve yenilikleri daha yakından takip ederek risk alma düzeylerini artırmaları, daha verimli ve daha ucuz maliyetle faaliyetlerine devam edebilmek için yerelden küresele yönelmeleri önerilebilir. Ayrıca yapılan analizde, devletin uyguladığı yanlış ceza ve vergi

politikalarının işletmelerin büyümesini ve Türkiye'deki girişimcilik faktörünü olumsuz yönde etkilediği görüşünün ön plana çıkması, devletin bu konudaki yaklaşımlarının yeniden değerlendirilmesi gerektiği fikrini desteklemektedir.

Bu çalışmanın, bölgesel bazda uygulanan ve daha gelişmiş analiz teknikleri kullanılan benzer çalışmalara ışık tutması ve söz konusu illerin yönetimlerine, girişimcileri bilgilendirme ve teşvik konularında daha özel stratejiler geliştirme anlamında yardımcı olması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Akşit, G. (2003). Farklı Kültürlerde Girişimcilik Niyeti ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arıkan, S. (2002). *Girişimcilik*.Ankara, Siyasal Kitabevi.
- Aytaç, Ö. (2006). Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif.*Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 139-160.
- Aytaç, Ö. & İlhan, S.(2007). Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif.*Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18,101-120.
- Cabar, H. (2006). Türkiye'de Girişimcilik Kültürünün Oluşmasında Etkili Olan Faktörler ve Denizli Örneği, Danışman: Ahmet Karaaslan(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, A. & Akgemci, T.(1998). *Girişimcilik Kültürü ve KOBİ'ler*.Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çetin, C.(1996). *Yeniden Yapılanma, Girişimcilik, Küçük ve Orta Boy İşletmeler ve Bunların Özendirilmesi*.İstanbul: Der Yayınları.
- Çetindamar, D. (2002). *Türkiye'de Girişimcilik*.Ankara: TÜSİAD Yayınları.
- Dinçer, Ö. & Fidan, Y.(1999). *İşletme Yönetimine Giriş*.İstanbul: Beta Basım Yayın.
- Emre, S. (2007). Girişimcilik Kültürü: Hofstede'in Kültür Boyutlarının Malatya Uygulaması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Emsen, Ö.S., İrmiş, A. & Deliktaş, E. (2002). İktisadi Gelişmede Girişimciliğin Rolü- Karşılaştırmalı Bir Analiz: Erzurum-Denizli (I), *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 243-256.
- Emsen, Ö.S., İrmiş, A. & Deliktaş, E. (2003). İktisadi Gelişmede Girişimciliğin Rolü- Karşılaştırmalı Bir Analiz: Erzurum-Denizli (II).*Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 141-154.
- Erbatu, G.(2008). Kültürel Boyutları İçerisinde Girişimcilik Eğilimi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Ercan, S. &Gökdeniz, İ. (2009). Girişimciliğin Gelişim Süreci ve Girişimcilik Açısından Kazakistan.*Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 49, 59-82.
- Güney, S. & Nurmakhmatuly, A.(2007). Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma.*Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(18), 62-86.
- Karabulut, A. T. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma.*Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 331-356.
- Kartal, Mahmut (2006). *Bilimsel Araştırmalarda Hipotez Testleri Parametrik ve Nonparametrik Teknikler*, (3. Basım).Ankara: Nobel Basımevi.
- Tikici, M. &Aksoy, A.(2009). *Girişimcilik ve Küçük İşletmeler*.Ankara: Nobel Basımevi.